

Comentariul operei Povestea lui Harap-Alb scrisa de Ion Creanga - prima parte

Lumea fascinanta a basmului nu poate ramane neexplorata de cel al carui har innascut isi trage seva din filonul bogat al literaturii noastre populare, de aceea metamorfozat intr-un "pacat de povestariu", cum se autodefineste, humulesteanul Creanga altoi este pe tipare arhaice, consacrate, mladitele viguroase ale unui talent autentic, dand la iveala, modest, dar impecabil, un basm original, "cea mai ingrijita ca forma si mai cu dragoste scrisa dintre toate povestile lui" (N. Iorga) - atat de cunoscuta "Poveste a lui Harap-Alb".

Publicat in august 1877 in "Convorbiri literare", acest basm are radacini adanci in spiritualitatea lumii si conexiunile cu alte literaturii sunt numeroase: grecii, prin intermediul culegerii de povesti a lui Emile Legrand ("Omul fara barba") si polonezii ("Printul Slugobil si cavalerul invizibil") cunosc motivul slugii care nu este de culoare, deci nu este un harap, o sluga obisnuita iar rusii si cehii sunt familiarizati cu Gerila (Studenet), Flamanzila (Obiedalo), Setila (Opfvalo) sau, in traducere literala "Omul cu ochi de jeratec" (Ochila) si "Omul lung-lat" (Pasari-Lati-Lungila).

Capodopera talentatului humulestean este, cu toate acestea, o creatie originala si George Calinescu, in Estetica basmului il considera un autor "genial, basmele lui sunt autentice si trebuie sa fie luate in considerare in studiile folcloristice."

Fara a nesocoti canoanele speciei literare pe care o abordeaza si acest basm al lui Creanga pastreaza formulele stereotipe care jaloneaza in plan formal, derularea epicului, facilitand relatia narator-ascultator (cititor) si subliniind, elegant si atent, momentele narative de exceptie.

Atat de cunoscuta formula de inceput "Amu cica era odata intr-o tara un craiu care avea trei feciori", recognoscibila in toate basmele (mai putin regionalismul "amu") lasa loc celor de mijloc, mai numeroase, care-l avertizeaza pe cititor ca, departe de a se termina, minunea povestirii continua "si se cam mai duc la imparatie, D-zeu sa ne pe, ca cuvantul din poveste, inainte mult mai este" sau "Si merg ei, si merg, cale lunga sa le-ajunga etc."

Departa de a altera arhitectura atat de ampla a povestirii, aceste structuri incidente sunt menite a revigora interesul cititorului, dandu-i celui ce nareaza ragazul binemeritat si indispensabil al prefigurarii viitoarelor intamplari. Avizat, lectorul stie ca daca incidentele de pana acum au fost captivante, altele si mai uluitoare le vor lua locul.

Aceleiasi atitudini elegante i se circumscrie si incheierea, care-l readuce pe cel fermecat inapoi pe pamant cu vorbe rimate, pline de haz, dublate in subtext de aspiratia spre fericirea perpetua a tuturor, chiar si a celor "fara bani in buzunarul": "Veselia mare intre toti era, chiar si saracimea ospata si bea' Si atinut veselia ani intregi, si acum mai tine inca cine se duce acolo bea si mananca